

در راه گسترش عدالت اجتماعی

دکتر فریدالدین حداد عادل | سید میثم موسوی

تصویرگر

و تأییدنشده یک نظرسنجی درباره مشاغل، از قرار داشتن «معلمان کنکوری زیست‌شناسی» بین ۱۰ شغل پردرآمد کشور حکایت داشت. گستردگی چرخه مالی کتاب‌های آزمون سراسری دانشگاه‌ها نیز بر کسی پوشیده نیست. تولید آسان، شمارگان بالا و قیمت‌های گران و در نهایت اجبار دانش‌آموز به تهیه آن‌ها، مختصات منفی کتاب‌های کنکوری هستند. نتیجه همه این امور، اضطراب و هیجان منفی شدید دانش‌آموزان سال دوازدهم است؛ آنچه که عامل تصمیم مهم مسئولان آموزش و پرورش برای کنکورزدایی شد. در این بین توجه به چند نکته ضروری است. متولیان این طرح لازم است به دغدغه‌های زیر توجه کنند:

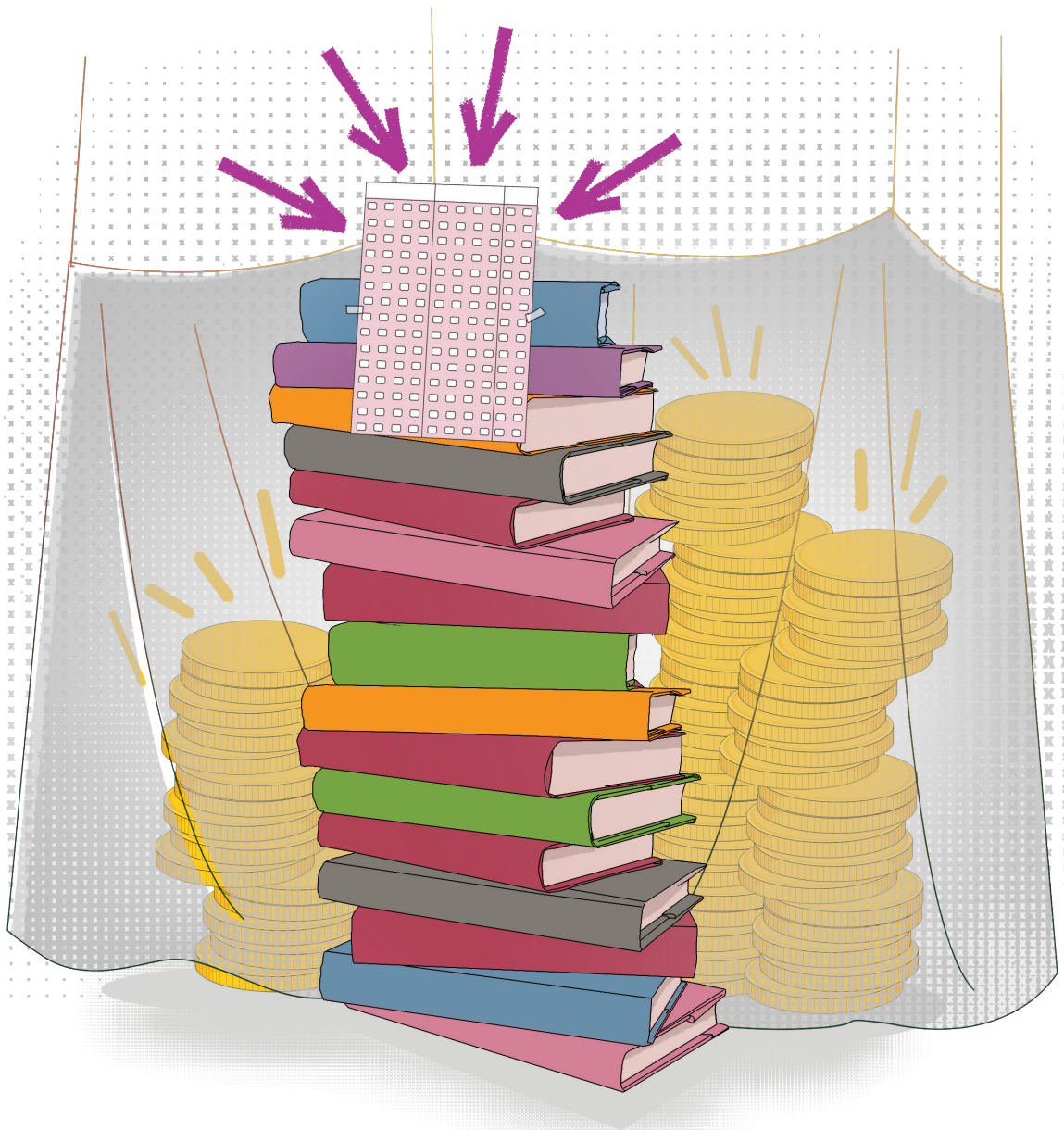
۱. تأثیر ۲۰ درصدی امتحان نهایی در پذیرش دانشگاه می‌تواند کم‌کم خود به یک بحران روحی و روانی برای دانش‌آموزان سال‌های دهم و یازدهم تبدیل شود. دانش‌آموزان ممکن است برای کسب هرچه تمام‌تر این ۲۰ درصد باز به رقابت‌های بی‌معنی و تبعات آن‌ها گرفتار شوند. در نوروز امسال بخشی از شاگردان پایه‌های دهم و یازدهم زمان خود را در «اعتکاف‌های علمی» (اردوی‌های درسی) صرف کردند تا برای امتحان نهایی آخر سال آماده شوند. یعنی اردوی درسی سال دوازدهم به سال‌های پایین‌تر هم سرایت کرد.
۲. خطر انواع تقلب را هم نباید نادیده بگیریم. گستردگی زمانی و مکانی امتحانات نهایی، فرض

درباره «تأثیر نمره‌های امتحان نهایی در قبولی دانشگاه» لازم است ابتدا مسئله را از منظر خود تعریف کنیم:

شدت فشار روانی «آزمون سراسری دانشگاه‌ها» (کنکور) و ابعاد مالی تحمیلی آن بر دانش‌آموزان و خانواده‌های ایشان، در کنار تبعات اجتماعی منفی تمرکز کنکور در سال دوازدهم، موجب شد در تصمیمی جدید، مقوله آزمون سراسری و انحصار ورود به دانشگاه از طریق انجام آن شکسته شود و موفقیت در آزمون نهایی پایان سال‌های دهم و یازدهم، به‌عنوان بخشی از عناصر لازم برای ورود به دانشگاه، شناخته شود.

جدا از داوری درباره محاسن و معایب دخالت نتایج امتحانات نهایی در ورود به دانشگاه و نتیجه و رتبه آزمون سراسری، لازم است به سنگینی و اهمیت این اقدام اشاره شود. مواجهه با افراد و گروه‌های منتفع از «کنکور» و بازی‌های آن بسیار صعب و سخت بوده است. تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران این موضوع به مصادف جریان‌های بزرگی رفته‌اند که از قبیل کلاس‌های کنکور، کتاب‌های کمک‌درسی و آزمون‌های دوره‌ای، به ثروت‌های نجومی دست یافته‌اند. اطلاعات موجود درباره قیمت کلاس‌های خصوصی کار آزمون سراسری و آزمون‌های متفاوت، و همین‌طور شمارگان کتاب‌های آزمون سراسری اگرچه تأییدشده نیست، اما حیرت‌انگیز و نگران‌کننده است.

در ابتدای دهه ۱۳۹۰ هجری شمسی، آمار غیررسمی

فرهنگی، مذهبی و پرورشی را خواهند کاست. این زنگ هشدار خطر بزرگی برای تربیت درست دینی و اعتقادی دانش‌آموزان است.

توجه به دغدغه‌های فوق می‌تواند ضریب احتمال موفقیت عملیات «کنکورزدایی» را بالا ببرد. حذف کنکور سخت از برنامه‌های درسی بچه‌ها اثرات اجتماعی مهمی نیز دارد که گسترش عدالت اجتماعی از قله‌های مهم موفقیت آن است. چنانچه در نخستین سال اجرای این طرح ۱۷ درصد به تعداد قبول‌شدگان دانشگاه‌های خوب دولتی از بین فارغ‌التحصیلان مدرسه‌های دولتی افزوده شده است.

به امید موفقیت این طرح و کم‌شدن بار روانی دانش‌آموزان کشور.

ناخوشایند احتمال تقلب را افزایش می‌دهد. اگرچه تدابیر آموزش و پرورش در این زمینه گسترده و جدی است، ولی همچنان احتمال وقوع تقلب نگرانی مهمی محسوب می‌شود.

۳. لازم است تدابیری اندیشیده شوند که امتحانات نهایی مانند آزمون سراسری به کسب و کار پردرآمد بی‌حاصل تبدیل نشوند.

۴. اگر تب امتحانات سراسری نهایی سال‌های دهم و یازدهم بالا برود، دیگر دانش‌آموز از بیم به مخاطره افتادن آن ۲۰ درصد، قید فعالیت‌های پرورشی و غیرامتحانی را می‌زند.

به‌طور طبیعی شاگردان دغدغه امتحان نهایی را دارند و علی‌القاعده در مدیریت زمان خود مباحث